

Ühiskonnaõpetus

Õppe kirjeldus

Sissejuhatus

Gümnaasiumi ühiskonnaõpetuse õppimiseks on riiklikus õppekavas kirjeldatud õpitulemused kahe kursuse kogumahus 70 õppetundi.

I kursusel „Ühiskonna areng ja demokraatia“ käsitletakse kaht teemat:

- 1) ühiskond ja selle areng;
- 2) demokraatliku ühiskonna valitsemine ja kodanikuosalus.

II kursusel „Majandus ja maailmapoliitika“ käsitletakse kaht teemat:

- 1) ühiskonna majandamine;
- 2) maailma areng ja maailmapoliitika.

Õppetegevuse kavandamine

Õpet kavandades tuleb lähtuda õppeaine kirjeldusest riiklikus õppekavas. Ühiskonnaõpetuse õppimiseks kavandatakse õppetegevus lähtuvalt gümnaasiumi riiklikus õppekavas esitatud õppe- ja kasvatuseesmärkidest. Õppides omandavad õpilased sotsiaalse kirjaoskuse gümnaasiumi riiklikus õppekavas esitatud taotluse põhjal: teadmised, oskused, väärtused ja hoiakud ühiskonnas toimimiseks ning vastutustundlike otsuste tegemiseks. Õppeaine eesmärk on luua eeldused kodanikudentiteedi ja ühiskonna sidususe tugevnemiseks ning aktiivse kodaniku kujunemiseks, toetada dialoogivalmidust ja austust maailma erinevalt mõistvate inimeste vahel, samuti õpilase enese teadlikkust maailmavaatelistes küsimustes. Õppesisu valib aineõpetaja arvestusega, et kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkonnapädevused ning taotletavad õpitulemused oleksid saavutatud.

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas ning jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ja üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseiks ning iseseisvaiks õppijaiks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, raamatukogu, kohaliku omavalitsuse ja riigiasutused, ettevõtted, mittetulundusühingud, arhiivid, näitused, muuseumid.

Gümnaasiumi ühiskonnaõpetuse tundides rakendatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: rollimäng, arutelu, diskussioon, väitlus, ajurünnak; ühistegevus ja vabatahtlik töö, projektõpe; referaadi, uurimistö, arvamusloo, õpimapi koostamine (viitamisreeglitega tutvumine, töö esitlemine jm); temaatilised mängud, nt tarbijakaitse; infootsing teabeallikatest (sh riigiportaalist www.eesti.ee) ja andmete töötlemine ning esitamine digivõimalusi kasutades; statistika, allikate, sh juriidiliste tekstide ja kaardi, analüüs; töölehtede täitmine; reklaami, teemakohaste filmide jms kriitiline analüüs; juhtumianalüüs, dokumendiplankide täitmine jm; õppekäigud, külalisesinejate kutsumine jne.

Ühiskonnaõpetuse õppimine kujundab õpilastes ennekõike järgmisi väärtusi ja hoiakuid: seaduslikkus ja isiklik vastutus, sotsiaalne õiglus ja kodanike võrdne kohtlemine, inimõiguste austamine, intellektuaalomandi väärtustamine, salliv suhtumine erinevustesse, lugupidamine erinevate kultuuride vastu, tauniv suhtumine eelarvamustesse, sh rassismisse ja ksenofoobiasse, säästev eluviis ning orienteeritus elukestvate õppele. Ühiskonnaõpetuse õpetamise kaudu on võimalik kujundada kõiki riiklikus õppekavas nimetatud üldpädevusi.

Vähemalt riiklikus õppekavas nimetatul põhjal peab füüsiline õpikeskkond toetama ühiskonnaõpetuse õppimist ja õppe kavandamist.

Hindamine

Ühiskonnaõpetuses antakse õpilastele omandatud teadmiste ja oskuste ning kujunenud pädevuste kohta tagasisidet lähtuvalt riiklikus õppekavas määratud gümnaasiumi õpitulemustest. Hinnatakse õpilase oskust arutelda, mõista teksti ja kasutada töös erinevaid allikaid (pildid, skeemid, tabelid, tekstid jms).

Kontrollitakse ja hinnatakse õpilase oskust:

- 1) seletada mõisteid ning kasutada mõisteid kontekstis;
- 2) saada aru ning analüüsida probleeme ja nende põhjusi;
- 3) argumenteerida;
- 4) otsida ning tõlgendada õiguslast infot;
- 5) täita avaldusi, planke, reklamatsioone jm õigesti, komplekselt ning täpselt;
- 6) koostada ja esitleda ettekandeid, ülevaateid, kokkuvõtteid, referaate jm esitlusi.

Hinnates arvestatakse õpilase osalemist ühistegevuses (matkimine, rollimängud, projektid jt), iseseisvate ning rühmatöö ülesannete täitmist ja esitlemist. Kursuse hinne kujuneb kontrolltööde, praktiliste tööde, uurimuste, iseseisvate tööde ja ettekannete hinnetest. Hindamise aluseks on töö iseseisev sooritus, loovus ning vormistamise korrektsus. Praktilised tööd on mingi konkreetse üksikteema, materjali vms kohta. Iseseisvad tööd on kodused ülesanded, klassitööd ja arvutitunnitööd, mida hinnatakse valikuliselt. Kursuse jooksul võib hinnata ka koduseid töid, suulisi vastuseid, ülesannete lahendamist, osalemist rühmatöös jne.